

Handläggare
Anna-Carin Wallin
Telefon: 0850809014

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2019-12-19

Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet – svar på remiss från kommunstyrelsen (KS/2019:150)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har remitterats förslag till Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

I budget för 2019 har kommunfullmäktige beslutat att socialnämnden i samarbete med kommunstyrelsen ska ta fram en strategi för hur staden kan minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Strategin ska komplettera stadens trygghets- och säkerhetsprogram.

Strategin utgår ifrån fyra övergripande prioriterade utgångspunkter som innefattar särskilt utpekade områden inom vilka vissa aktiviteter, arbetssätt och åtgärder ska genomföras på den lokala nivån.

Förvaltningen ställer sig positiv till föreslagen strategi, men vill lyfta fram att strategin behöver resonera kring ungdomars rörlighet över staden och regionen. Förvaltningen ser även ett problem i att många forum och rutiner kräver deltagande av polisen, vilkas deltagande staden inte har rådighet över.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från stadens nämnder och bolag med anledning av remiss gällande ”Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet”. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 31 januari 2020.

I budget för 2019 har kommunfullmäktige beslutat att socialnämnden i samarbete med kommunstyrelsen ska ta fram en strategi för hur staden kan minska risken för att barn, unga och unga

vuxna dras in i kriminalitet. Strategin ska komplettera stadens trygghets- och säkerhetsprogram.

Strategin är framtagen för att beskriva hur stadens berörda verksamheter tillsammans med andra myndigheter och civilsamhället ska arbeta förebyggande så att barn, unga och unga vuxna inte dras in i kriminalitet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för administration och prevention i samverkan med övriga avdelningar inom förvaltningen. Nämndens pensionärsråd samt funktionshindersråd har beretts möjlighet att lämna synpunkter.

Ärendet

Strategin är framtagen för att beskriva hur stadens berörda verksamheter tillsammans med andra myndigheter och civilsamhället ska arbeta förebyggande så att barn, unga och unga vuxna inte dras in i kriminalitet.

Strategin utgår ifrån fyra övergripande prioriterade utgångspunkter som innefattar särskilt utpekade områden inom vilka vissa aktiviteter, arbetssätt och åtgärder ska genomföras på den lokala nivån. De fyra övergripande prioriterade utgångspunkterna är:

1. Systematisk samhandling
2. Förskola, skola och fritid som skyddsfaktor
3. Våldsprevention med ett jämställdhetsperspektiv
4. Civilsamhället

Aktivitetserna, arbetssätten och åtgärderna i strategin har fokus på social brottsprevention och utgår ifrån brottslighetens sociala orsaker. Inom varje område beskrivs ett urval av metoder och arbetssätt. Ärendet lyfter fram att metoder och arbetssätt ska vara evidensbaserade där det finns förutsättningar för detta.

Systematisk samhandling

Samhandling innebär att berörda aktörer samlas kring ett problem, skapar samsyn om problemets karaktär och att varje aktör sedan åtar sig att utföra åtgärder för att lösa problemet. Aktiviteter inom området som strategin beskriver är att arbeta med:

- Främjande, förebyggande och tidiga insatser
- Snabba insatser inom myndighetsutövning

- Samordnande insatser
- Samlad kompetens
- Lokala samverkansöverenskommelser

Syftet med det främjande och förebyggande arbetet innebär att tidigt upptäcka unga i riskzonen.

De urval av metoder och arbetssätt som beskrivs i strategin är till exempel olika föräldraskapsprogram som ABC, KoMet och Föräldraskap i Sverige. Strategin lyfter även upp den öppna förskolans, förskolan och grundskolans betydelse i det förebyggande arbetet genom deras värdegrundsuppdrag i att förmedla grundläggande demokratiska värderingar. Ytterligare urval av arbetssätt är fältförlagt arbete gentemot unga, uppsökande fältarbete i skolan samt råd- och stödsamtal till föräldrar, vårdnadshavare och unga.

Strategin tar upp att snabba och samordnade insatser är av stor vikt för att motverka fortsatt kriminalitet. Socialtjänsten behöver ha kunskap om strategiska brott som kan indikera på eskalerande kriminalitet. En metod som strategin lyfter upp är allvarssamtal inom 48 timmar för barn och unga som misstänks för brott för första gången samt att socialtjänsten medverkar vid polisförhör. Andra arbetssätt som beskrivs är samordnande individuella planer (SIP) när barn och unga behöver insatser från både staden och Region Stockholm. Lokala utsättningar tillsammans för de aktörer som arbetar på "fältet", till exempel fältassistenter, poliser, stadens ordningsvakter med flera lyfts fram som ett relevant arbetssätt.

För att uppnå förståelse för varandras organisering, uppdrag och lagstiftning och dra större nytta av varandras kompetenser ska gemensam fortbildning, samarbetsdagar mellan socialsekreterare, pedagoger, elevhälsopersonal och poliser eftersträvas. Metoder och arbetssätt som beskrivs är bland annat stadens handlingsplan för en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndsbedömare, återkommande utbildningar om anmälningsskyldigheten och insatser riktat till personal inom förskola och skola.

Genom lokala samverkansöverenskommelser fastställs samverkansområden utifrån lokala lägesbilder och orsaksanalyser. I överenskommelserna ges de olika parterna förutsättningar och mandat att stärka det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet både centralt och lokalt.

Förskola, skola och fritid som skyddsfaktor

En förskola och grundskola, där barn får det stöd, de anpassningar och de utmaningar de har rätt till, skapar möjlighet att gå ut skolan med goda kunskaper och behörighet till gymnasiet, vilket minskar risken för kriminalitet och utanförskap.

En rik fritid med möjlighet till inflytande är viktig för barn och ungas välmående. Fritiden bidrar till förbättringar inom hälsa, personliga relationer, samarbete, sociala kompetenser och identitetsutveckling. Aktiviteter inom området som strategin beskriver är att arbeta med:

- Inskrivningsgraden i förskola och skolnärvaro
- Insatser som stabiliserar skolgång och skolprestationer
- Tidig upptäckt och orosanmälan till socialtjänsten
- Fritidsgårdar som skyddsfaktor
- Skola och fritidsgård som trygga platser

Urval av relevanta arbetssätt och metoder som strategin lyfter fram är den öppna förskolan, skolsociala team, familjebehandlande insatser, orosanmälningar, samverkan mellan socialtjänst och förskola. Fritidsgårdarna ska arbeta för att stödja unga in i vuxenvärlden och vara en trygg arena för unga oavsett politisk, religiös åsikt eller sexuell läggning. Fritidsgårdar ska skapa goda förutsättningar för unga genom att främja ungas personliga och gemensamma utveckling i en drogfri miljö. Relevant arbetssätt och metoder är bland annat aktivt värdegrundsarbete och nolltolerans mot kränkningar, diskriminering, trakasserier och brottslighet.

Våldsprevention med ett jämställdhetsperspektiv

Aktiviteter inom området som strategin beskriver är att arbeta med:

- Vålds- och könsnormer

Vid sidan av ålder är kön den faktor som har starkast koppling till våld och kriminalitet. Stadens strategi och våldsförebyggande arbete ska präglas av kunskaper om könsnormer och vara jämställd i sitt genomförande av insatser. Relevanta arbetssätt och metoder kan till exempel vara att tillhandahålla mötesplatser för unga HBQT-personer och insatser till våldsutövare för att förändra sitt beteende utifrån Alternativ till våld (ATV).

Civilsamhället

Aktiviteter inom området som strategin beskriver är att arbeta med:

- Samverkan mellan myndigheter och civilsamhällesaktörer

Ett starkt civilsamhälle är en av grundstenarna i en välfungerande demokrati. Insatser i egen regi kan behöva kompletteras med insatser från andra aktörer för att minska risken för kriminalitet. Relevanta arbetssätt och metoder kan bland annat vara ekonomiskt

stöd till organisationer, tydliga krav på de organisationer som tar emot bidrag, idéburna offentliga partnerskap (IOP), sommaraktiviteter och mentorskapsprogram för unga.

Genomförande och uppföljning

För att uppnå målen med strategin ska berörda nämnder och bolagsstyrelser ta fram konkreta och detaljerade lokala handlingsplaner. De insatser som genomförs och effekterna av dessa ska årligen rapporteras till kommunfullmäktige. Relevanta undersökningar och rapporter ska ligga till grund för handlingsplaner, åtgärder och insatser. Undersökningar som strategin lyfter upp är bland annat Stockholmsenkäten och stadens trygghetsmätning.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till föreslagen strategi. Strategin är genomarbetad, konkret och heltäckande och ger förslag på olika metoder och arbetssätt.

Förvaltningen vill dock lyfta fram svårigheter med att flera av de forum och rutiner som staden vill skapa med polisen kräver deras deltagande, vilket staden inte kan råda över. Under avsnittet kring systematisk samhandling saknas resonemang kring samhandling mellan olika stadsdelsförvaltningar och regionen gällande de ungdomar som rör sig över hela staden. Flera stadsdelsområden har många gymnasieskolor, kollektivtrafikknutpunkter och utmaningar med ungdomar som vistas i riskmiljöer som till exempel öppna drogscener. Den rörlighet som finns bland ungdomar skulle behöva lyftas fram.

I avsnittet kring förskola, skola, fritid saknas resonemang kring fritiden som integrationsprocess och vikten av att stötta och minska trösklar för nyanlända som inte har ett utvecklat kontaktnät eller tradition av föreningsliv.

Strategin tar upp Stockholmsenkäten som ett underlag för till exempel lokala lägesbilder. Förvaltningen vill lyfta fram att i och med att undersökningen genomförs vart annat år, kan förhållanden förändras under tiden. Inom Norrmalms stadsdelsområde finns ett stort antal grund- och gymnasieskolor, varav många elever inte är boende i stadsdelsområdet. Stockholmsenkäten visar inte heller resultat för de ungdomar som vare sig bor eller studerar inom området, utan enbart uppehåller sig i de riskmiljöer som finns inom stadsdelsområdet.

Flertalet studier och rapporter visar på hög andel av personer med ADHD eller annan neuropsykiatrisk diagnos inom kriminalvården (ADHD i Kriminalvården Sammanfattningsrapport Projektnummer 2013:266). I strategin saknas resonemang kring barn, unga och unga vuxna med neuropsykiatriska diagnoser och psykiskt ohälsa och hur staden kan arbeta förebyggande för att minska risken för kriminalitet inom den gruppen. Resonemang och samhandling med Region Stockholm skulle kunna lyftas fram ytterligare, till exempel ”Första linjen” samt ungdomsmottagningarnas arbete.

Synpunkter från Norrmalms stadsdelsnämnds råd för funktionshindrade

Rådet har tagit del av ärendet och lägger vikt vid att skolan behöver större resurser för att kunna stödja elever med särskilda behov även utanför klassrummen. Det är även viktigt att kunna arbeta förebyggande för dessa ungdomar. Rådet är positiva till rapporten, men vill att funktionshinderrelaterade punkter lyfts fram.

Pensionärsrådets synpunkter biläggs ärendet.

Susanna Halldin Olsson
stadsdelsdirektör

Maria Härenstam
avdelningschef

Bilagor

1. Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
2. Synpunkter Norrmalms stadsdelsnämnds pensionärsråd

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, stadsdelsdirektör	2019-12-04
Maria Härenstam, avdelningschef	2019-12-04